

Ecologische beoordeling van de uitbreiding van bedrijventerrein de Ekers te Joure

Opdrachtgever Gemeente Fryske Marren
Referentie Schut, E. 2018. A&W-notitie 3070. Ecologische beoordeling van de uitbreiding van bedrijventerrein de Ekers te Joure. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 3070dee
Status Definitief
Datum 15 november 2018
Projectleider E. Schut
Autorisatie E. Wymenga

Inhoud

1. Inleiding
 2. Situatieschets en plannen
 3. Gebiedsbescherming en beoordeling
 4. Soortbescherming en beoordeling
 5. Conclusies
- Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1t/m 4: Impressie van het plangebied. Boven: Links: sloot met krabbenscheervegetatie, aan de linkerkant de ruigte aan de noordwestkant van het plangebied. Rechts: sloot langs de Anewiel. Onder: Links: detail van de sloot langs de Anewiel. Rechts: Impressie van het plangebied vanaf de Polderbosdyk (Foto's: A&W).

1. Inleiding

De gemeente Fryske Marren is voornemens om bedrijventerrein de Ekers te Joure uit te breiden. Voorafgaand daaraan zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden. Onderzoek in de vorm van een ecologische quickscan is nodig om te bepalen hoe deze ingrepen zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland. De gemeente Fryske Marren heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 9 augustus 2018 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten. In het verleden heeft A&W uitgebreid onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van beschermde soorten in de omgeving van Joure (Heikoop & Schut 2010; Schut 2012). De gebiedskennis die hierbij is opgedaan is meegenomen bij de uitvoering van deze beoordeling.

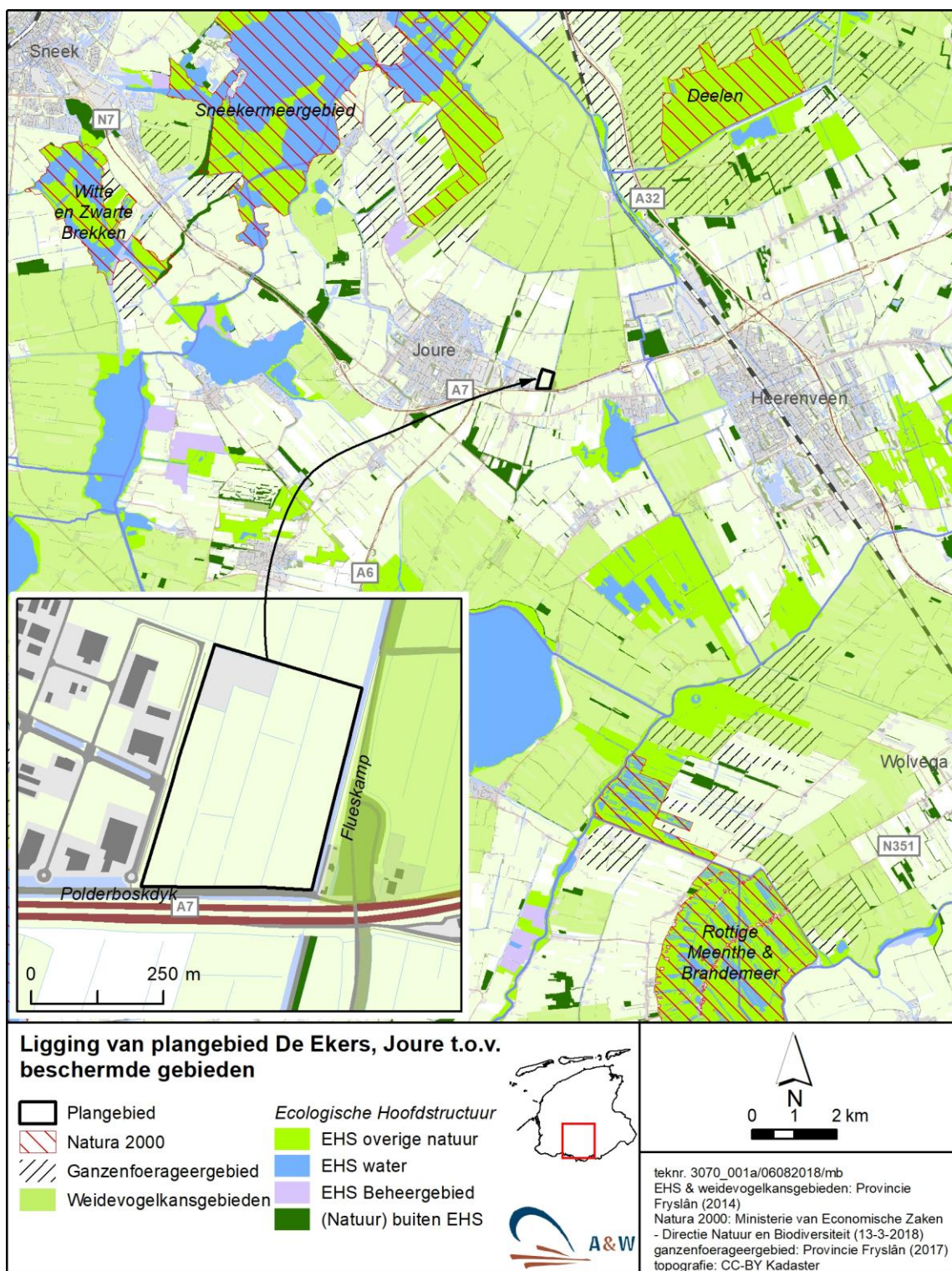
Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

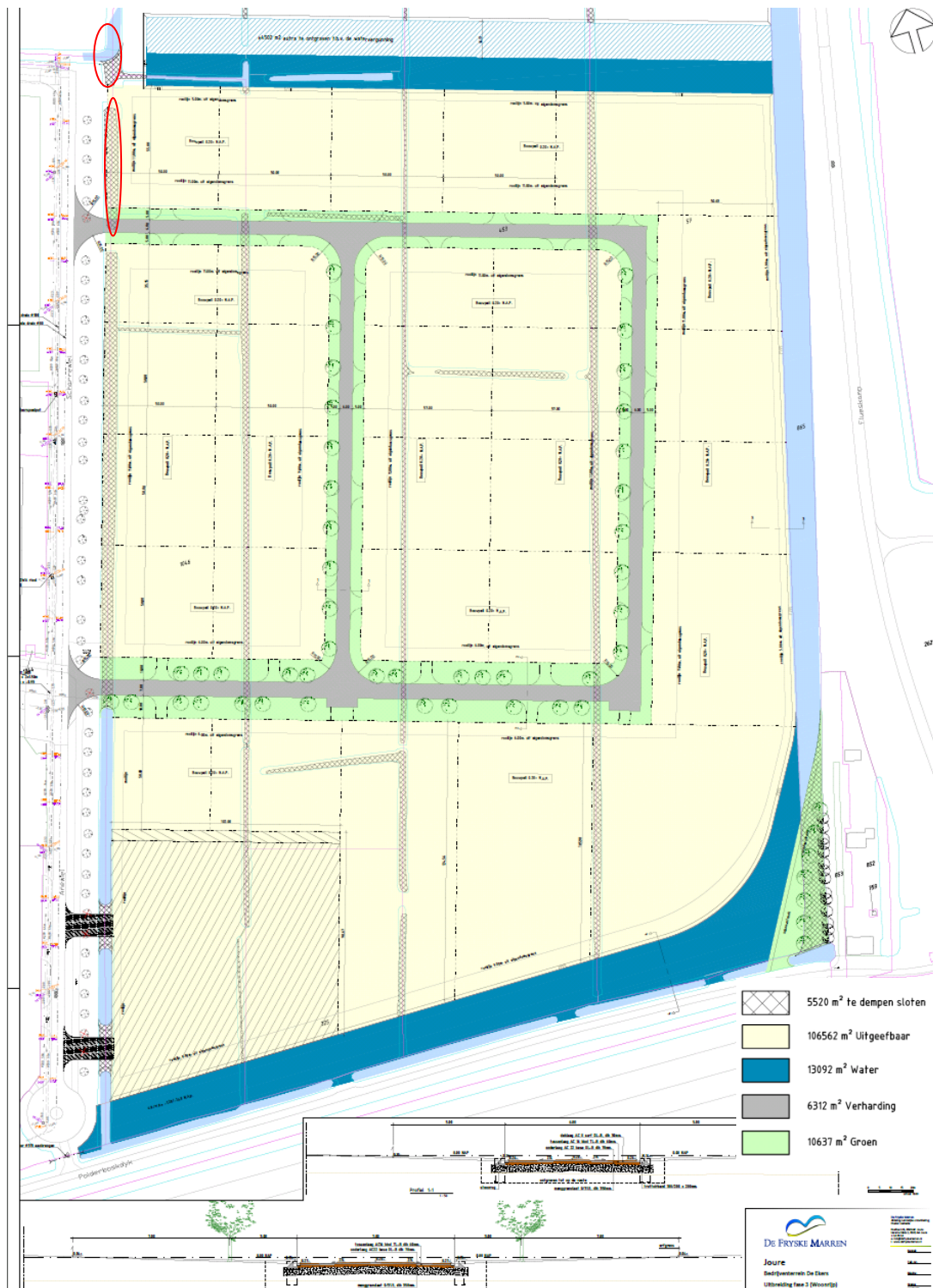
Het plangebied betreft een terrein met een bruto oppervlakte van circa 14 hectare, gelegen ten oosten van het bestaande bedrijventerrein De Ekers aan de oostkant van Joure (figuur 1). In de huidige situatie bestaat het grotendeels uit braakliggend grasland, doorkruist en omringd door watergangen. Het water is helder en er is weinig begroeiing met Riet. In een deel van de watergangen werd Krabbenscheer waargenomen. In de watergang aan de noordoostkant van het plangebied bevond zich ten tijde van het veldbezoek een dichte Krabbenscheer vegetatie (zie foto 1). Ook op andere plekken werd Krabbenscheer waargenomen, maar niet in dezelfde hoeveelheden. Daarnaast werden waterplantensoorten zoals Gele plomp, Zwanenbloem en Pijlkruid aangetroffen. In de noordwesthoek van het terrein bevindt zich een ruigte met een begroeiing van onder andere Harig wilgenroosje. Ten zuiden van het plangebied loopt de Polderbosdyk en daarlangs de A7. Ten oosten loopt de Polderboschvaart, met daarlangs een bomenrijk gebied.

De plannen bestaan uit het uitbreiden van het huidige bedrijventerrein. Volgens de plannen zal in januari 2019 worden begonnen met de bouw van het eerste bedrijfspand. Voorafgaand daaraan zal het huidige bestemmingsplan gewijzigd moeten worden.

De werkzaamheden bestaan o.a. uit het dempen en vergraven van sloten en het aanleggen van verharding, groen en nieuwe watergangen. Daarnaast zal het terrein gedeeltelijk bebouwd worden. Er zullen geen bomen gekapt worden.

Figuur 1: overzicht van het plangebied en ligging ten opzichte van beschermde gebieden.

Figuur 2: overzicht van de plannen en locatie Krabbenscheervegetaties (rood) (Bron: Gemeente de Fryske Marren; bewerkt door A&W voor toevoegen Krabbenscheervegetaties).

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (in Fryslân Ecologische Hoofdstructuur, EHS genoemd). Daarnaast kunnen gebieden in de provincie Fryslân ook zijn aangewezen als Weidevogelkerngebied of Ganzenfoerageergebied. Deze laatste twee gebieden kennen geen juridische bescherming, maar worden door de provincie gebruikt als kader voor het verlenen van subsidie en het versterken van natuurwaarden.

Natura 2000-gebieden

Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van Natura 2000-gebieden (figuur 1). De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn 'de Deelen', 'Sneekermeergebied' en 'Witte en Zwarte Brekken', respectievelijk gelegen op circa 7, 8 en 11 kilometer van het plangebied (zie figuur 1). Deze gebieden zijn allemaal aangewezen voor een aantal vogelsoorten, waaronder voor elk van de gebieden een aantal ganzensoorten en de Smient.

Het is mogelijk dat er een relevante ecologische relatie bestaat tussen het plangebied en de bovengenoemde Natura 2000-gebieden, omdat de ganzensoorten en de Smient slapen in de Natura 2000-gebieden en foerageren in gebieden daarbuiten. Volgens de externe werking van de Wet natuurbescherming zijn bovengenoemde vogelsoorten ook beschermd buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Binnen het plangebied is grasland aanwezig, dat in principe geschikt zou zijn als foerageergebied voor ganzen en Smienten. De afstand tussen de Natura 2000-gebieden en het plangebied is echter groot en er worden geen foeragerende ganzen en Smienten uit de Natura 2000-gebieden verwacht. In de omgeving van het plangebied is bovendien voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zullen de instandhoudingsdoelen van deze soorten daarom niet in gevaar komen.

De overige soorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, zijn gebonden aan de biotopen binnen de begrenzingen van deze gebieden. Gezien de grote afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden zijn op deze soorten geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten.

Conclusie Natura 2000-gebiedbescherming

Door de geplande werkzaamheden zijn er geen negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden 'de Deelen', 'Sneekermeergebied' en 'Witte en Zwarte Brekken' te verwachten.

Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur van de provincie Fryslân. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied is het Nanneviid, gelegen op circa 1,5 kilometer ten zuidoosten van het plangebied. Gezien de kleinschaligheid van de werkzaamheden en de grote afstand tot het plangebied, zijn op dit gebied geen effecten te verwachten.

Ganzenfoerageergebied

Het plangebied is geen onderdeel van gebieden die zijn aangewezen als Ganzenfoerageergebied en ligt niet in de nabijheid van dergelijke gebieden.

Weidevogelkerngebied/ weidevogelkansgebied

Direct ten oosten van het plangebied is Weidevogelkansgebied gelegen. Het weidevogelbeleid is omschreven in de Weidevogelnota 2014-2020 en de verordening Romte (Provincie Fryslân). Weidevogelkansgebieden zijn zoekgebieden waarbinnen weidevogelkerngebieden geselecteerd en

ontwikkeld worden. Weidevogelkansgebieden bieden voldoende rust en gevarieerde graslanden, waardoor er broedmogelijkheden voor weidevogels aanwezig zijn.

In principe is het mogelijk dat door de uitbreiding van het bedrijventerrein een gedeelte van het Weidevogelkansgebied minder geschikt zal worden voor nestplaatsen van Weidevogels. Volgens de Verordening Romte moet rekening gehouden worden met een verstoringafstand van circa 300 meter. Tussen het plangebied en het Weidevogelkansgebied loopt in de huidige situatie een watergang en een weg, die volgens de plannen zullen blijven bestaan. De afstand tot het Weidevogelkansgebied betreft circa 50 meter. Dit betekent dat door de geplande werkzaamheden een knelpunt ontstaat met de regelgeving vastgelegd in de Verordening Romte. Wij adviseren om over een mogelijke verslechtering van de kwaliteit van een deel van het Weidevogelkansgebied in overleg te treden met de provincie Fryslân.

Stikstofdepositie

Om te bepalen of door de geplande werkzaamheden en het toekomstige gebruik van het bedrijventerrein drempelwaarden voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zullen worden overschreden, zal de opdrachtgever een depositieberekening laten uitvoeren. Een dergelijke berekening is geen onderdeel van de onderhavige rapportage.

Conclusie gebiedsbescherming

Door uitvoering van de plannen ontstaat geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebiedsbescherming en EHS-gebieden. Wel is het plangebied gelegen in de nabijheid van een Weidevogelkansgebied. Het is mogelijk dat door de geplande werkzaamheden de kwaliteit van een gedeelte van het Weidevogelkansgebied verslechtert. Wij adviseren om hierover in contact te treden met de provincie Fryslân.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De provincie Fryslân hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien de ligging van het plangebied ten oosten van het bestaande industrieterrein de Ekers in Joure en in landbouwgebied, zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Volgens de plannen zal het bestaande bedrijventerrein De Ekers worden uitgebreid richting het oosten. In de huidige situatie bestaat het terrein uit grasland, doorkruist door sloten. Het plangebied is direct ten noorden van de A7 gelegen. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig.

Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Planten

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Ongewervelde diersoorten

In de omgeving van het plangebied komt een aantal beschermde ongewervelde diersoorten volgens de Wet natuurbescherming voor. Hieronder wordt per soort beschreven of deze binnen het plangebied worden verwacht en wat de consequenties daarvan zijn.

Groene glazenmaker

In de watergangen rondom het plangebied is Krabbenscheer aangetroffen. Boven goed ontwikkelde vegetaties van Krabbenscheer komt de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Groene glazenmaker voor. In de omgeving van het plangebied werden door A&W in 2010 en 2012 Groene glazenmakers aangetroffen (Heikoop & Schut 2010, Schut 2012). Daarom is het in principe mogelijk dat de Groene glazenmaker voorkomt binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 9 augustus 2018 werden geen Groene glazenmakers waargenomen boven de Krabbenscheervegetatie. Het is mogelijk dat dit te maken had met de weersomstandigheden die niet optimaal waren voor deze soort. Er stond op dat moment een noordoosterwind met windkracht 4. Gezien de openheid van de omgeving, was de wind goed voelbaar. Over het algemeen vliegen libellen minder tijdens harde wind. Er kan daarom voortsnog niet worden uitgesloten dat de Groene glazenmaker voorkomt in het plangebied.

Om geschikt te zijn voor de Groene glazenmaker, is er een oppervlak van circa 100 m² aan Krabbenscheervegetatie nodig. Een dergelijke grote Krabbenscheervegetatie werd aangetroffen aan de noordwestkant van het plangebied, in de sloot tussen twee dammen langs de ruigte (zie foto 1 en figuur 2). Volgens de plannen zal deze sloot gedempt worden. Ook direct ten noorden van deze sloot bevond zich een goed ontwikkelde Krabbenscheervegetatie. Deze zal volgens de plannen niet worden aangetast. Ook op andere plekken rondom het plangebied werd Krabbenscheer aangetroffen. Indien in de te dempen sloten leefgebied van de Groene glazenmaker aanwezig is, zal hierdoor een conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan. Om te bepalen of dit het geval is, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van de Groene glazenmaker.

Sierlijke witsnuitlibel

In de omgeving van het plangebied komt ook de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Sierlijke witsnuitlibel voor. Er zijn onder andere waarnemingen bekend uit het Nanneviid, op circa 2 kilometer van het plangebied (NDFF). Deze soort komt in Nederland echter voor in grote laagveenmoerassen (de Boer *et al.* 2014). Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de Sierlijke witsnuitlibel en de soort wordt hier niet verwacht.

Gestreepte waterroofkever

Van de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Gestreepte waterroofkever zijn waarnemingen bekend uit het Nanneviid (NDFF). De Gestreepte waterroofkever komt voor in watergangen met helder

water op plekken met zoet kwelwater. De watergangen binnen het plangebied zijn in principe geschikt voor de Gestreepte waterroofkever. Tijdens eerder onderzoek uitgevoerd door A&W in de nabije omgeving werd de Gestreepte waterroofkever niet aangetroffen (Heikoop & Schut 2010; Schut 2012).

Volgens de plannen zullen er sloten gedempt gaan worden. Indien in deze sloten de Gestreepte waterroofkever voorkomt, ontstaat een conflict met de Wet natuurbescherming. Het eerder uitgevoerde onderzoek is verouderd en het plangebied is destijds niet onderzocht. Daarom adviseren wij om voorafgaand aan de werkzaamheden aanvullend onderzoek te laten uitvoeren naar het al dan niet voorkomen van de Gestreepte waterroofkever binnen het plangebied.

4.3 Vissen

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de volgens 3.10 Wnb beschermde Grote modderkruiper (NDFF, Melis en Koopmans 2015). Tijdens het onderzoek dat eerder door A&W is uitgevoerd in de omgeving van Joure is de Grote modderkruiper niet aangetroffen (Heikoop & Schut 2010; Schut 2012). In 2011 is bij visonderzoek ook het zuidelijke gedeelte van de sloot langs de westkant van het plangebied meegenomen. Ook daarbij werd de Grote modderkruiper niet aangetroffen (Schut 2011). Op basis van dit onderzoek kan echter niet worden uitgesloten dat de Grote modderkruiper binnen het plangebied voorkomt, omdat het onderzoek verouderd is en niet is uitgevoerd binnen het plangebied. De Grote modderkruiper is een soort die voorkomt in wateren waar relatief weinig andere vissoorten voorkomen. Sloten met een goed ontwikkelde Krabbenscheervegetatie zouden om die reden zeer geschikt zijn voor de soort. Deze zijn tijdens het eerder uitgevoerde onderzoek niet onderzocht.

Als onderdeel van de geplande werkzaamheden zullen sloten worden gedempt. Indien de Grote modderkruiper in deze sloten voorkomt, ontstaat daardoor een conflict met de Wet natuurbescherming. Om te bepalen of dit het geval is, dient daarom aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van de Grote modderkruiper binnen het plangebied.

Geen van de andere vissoorten beschermd onder de Wnb wordt binnen het plangebied verwacht. Wel geldt ten aanzien van vissoorten de zorgplicht. Met de zorgplicht kan ten aanzien van vissen rekening gehouden worden door bij dempen te werken richting een open einde, waardoor de aanwezige vissen een veilig heenkomen kunnen zoeken.

4.3 Amfibieën

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

Van de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde amfibieënsoorten komen in de omgeving van het plangebied de Heikikker en de Poelkikker voor (NDFF, Van Delft *et al.* 2017). Er zijn waarnemingen van de Heikikker bekend uit het Nanneveld. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor deze soort van schrale omstandigheden.

Naar de aanwezigheid van de Poelkikker heeft A&W in 2011 onderzoek gedaan in watergangen in de omgeving van Joure. Daarbij werd ook het zuidelijke gedeelte van de watergang die langs de westkant van het plangebied loopt bemonsterd (Schut 2011). In deze watergang en tijdens het onderzoek dat in 2010 werd uitgevoerd ten zuidoosten van het plangebied (Heikoop & Schut 2010), werd de Poelkikker niet aangetroffen.

De bestaande waarnemingen zijn gedaan in het natuurgebied ten zuiden van Sintjohannesga (NDFF). Deze meer natuurlijke omgeving is meer geschikt voor de soort dan het plangebied. Daarom wordt de Poelkikker binnen het plangebied niet verwacht. De Poelkikker is daarnaast een soort met een relatief hoge mobiliteit. De kans dat de soort wordt waargenomen als de soort in de omgeving voorkomt is groot. Gezien het feit dat de soort tijdens eerder onderzoek in de omgeving

niet is aangetroffen, mag worden aangenomen dat de soort ook in de huidige situatie binnen het plangebied niet voorkomt.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb

Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF, Van Delft *et al.* 2017) en de aanwezige biotopen, wordt een aantal beschermde amfibieënsoorten van artikel 3.10 Wnb verwacht. Het gaat om soorten zoals Bruine kikker en Kleine watersalamander. De sloten binnen het plangebied kunnen voortplantingswater voor amfibieën vormen en het grasland kan onderdeel zijn van foerageergebied. Voor bovengenoemde soorten geldt echter dat door Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Soorten beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet vrijgesteld, worden binnen het plangebied niet verwacht.

Om bovenstaande redenen veroorzaken de beoogde ingrepen in het plangebied geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën beschermd volgens 3.10 Wnb. Wel dient ten aanzien van alle amfibieënsoorten rekening te worden gehouden met de zorgplicht. Dit kan door amfibieën in de gelegenheid te stellen om weg te bewegen van werkzaamheden die hun leefgebied aantasten, bijvoorbeeld door bij het dempen van sloten te werken richting een open einde.

Conclusie amfibieën

De geplande werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën. Wel dient ten aanzien van amfibieën rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

4.4 Reptielen

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de volgens artikel 3.10 Wnb beschermde Ringslang. Deze soort is onder andere waargenomen langs de A7, bij de zandwinning op circa 2,5 kilometer ten oosten van het plangebied. Het is mogelijk dat de Ringslang ook binnen het plangebied voorkomt. De Ringslang is een soort die gebonden is aan water en eieren legt in broedhopen. Op het terrein direct ten noordwesten van het plangebied zijn hopen met gedroogd gras aanwezig. Deze bevinden zich aan de oostoever van de Polderboschvaart. Deze zouden in principe geschikt zijn als broedhopen van de Ringslang. Ringslangen die eventueel broeden in deze hopen, foerageren naar verwachting in de Polderboschvaart en de sloten binnen het plangebied. Volgens de plannen zullen de Polderboschvaart en het terrein ten oosten daarvan niet worden aangetast. Wel worden er sloten gedempt. In de directe omgeving van het plangebied zijn echter voldoende sloten aanwezig die als alternatief foerageergebied kunnen dienen, bijvoorbeeld in het gebied ten oosten van de Polderboschvaart.

Overige beschermde reptielensoorten worden binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan niet verwacht. Om bovenstaande redenen zal door uitvoering van de geplande werkzaamheden geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van reptielen.

4.5 Vogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Verstoring van nesten is niet toegestaan.

Langs de oevers van de sloten kunnen soorten als Wilde eend en Meerkoet broeden. Daarnaast zijn er broedmogelijkheden voor weidevogels in het grasland, hoewel het grasland niet optimaal geschikt is voor weidevogelsoorten. Het gaat dan om soorten zoals Scholekster en Kievit. Daarnaast zijn er broedmogelijkheden voor vogels in de ruigte aan de noordoostkant van het plangebied.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. In dit geval is het aan te raden de bosschage voorafgaand aan het broedseizoen te verwijderen. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan werden geen nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen. In principe zijn er mogelijkheden voor de Buizerd in de bomen langs de Polderboschvaart. Omdat het gaat om een relatief verstoord gebied dicht langs de A7 en bij het bestaande industrieterrein de Ekers, zijn eventuele Buizerds die hier broeden gewend aan een zekere mate van menselijke verstoring. De uitbreiding van het bedrijven terrein zal daarom relatief weinig effect hebben. Tijdens het veldbezoek zijn bovendien geen nesten van de Buizerd waargenomen.

Conclusie vogels

Door de uitvoering van de plannen ontstaat mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming, indien broedende vogels en hun nesten worden verstoord. Maatregelen om het verstoren van broedvogels te voorkomen worden hierboven beschreven.

4.6 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.7 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Baardvleermuis (NDFF, Melis 2012). In principe is het mogelijk dat een deel van de bovengenoemde soorten gebruik maakt van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltsperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Voor uitvoering van de plannen zal geen bebouwing worden gesloopt en zullen geen bomen worden gekapt. Daarom zullen er geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast.

Foerageergebied en vliegroutes

Het is in principe mogelijk dat het plangebied in gebruik is als foerageergebied van vleermuizen. Grasland is het echter maar marginaal geschikt als foerageergebied. Het is mogelijk dat ook de watergangen door vleermuizen gebruikt worden om te foerageren. Dit foerageergebied zal door uitvoering van de plannen verloren gaan. In de omgeving van het plangebied is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. De Polderboschvaart ten oosten van het plangebied is in principe geschikt voor een vliegroute van Watervleermuis en/of Meervleermuis. Er is echter weinig aansluiting op andere elementen die voor vleermuizen belangrijk zijn, zoals natuurgebieden die als foerageergebied dienen. Bovendien is de A7 een mogelijk obstakel. Het is echter niet uit te sluiten dat er een vliegroute van Watervleermuis en/of Meervleermuis loopt boven de Polderboschvaart. Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal een eventueel aanwezig vliegroute niet worden aangetast. Wel dient er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden rekening mee gehouden te worden dat lichtuitstraling door werkzaamheden gedurende avond en nacht of door verlichting van de bouwplaats op de Polderboschvaart wordt voorkomen. Ook bij de inrichting van het plangebied dient voorkomen te worden dat lichtuitstraling op de Polderboschvaart plaatsvindt.

Ook de watergang aan de westkant van het plangebied zou in principe geschikt zijn als vliegroute voor vleermuizen, hoewel ook deze gezien de ligging niet optimaal geschikt is. De aanwezigheid van foeragerende en overvliegende vleermuizen kan ook hier niet worden uitgesloten. Door uitvoering van de plannen zal deze watergang verloren gaan. Er is echter een alternatieve route mogelijk over de Polderboschvaart. Ook na uitvoering van de plannen zal deze bereikbaar blijven via de watergang ten zuiden van het plangebied. Daarom zal de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen door uitvoering van de plannen niet verloren gaan.

Conclusie

Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal geen conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen, mits verstoring van mogelijk aanwezige vliegroutes over de Polderboschvaart door lichtuitstraling wordt voorkomen.

4.7 Overige zoogdiersoorten

Overige zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

In de wijde omgeving van het plangebied komt de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Noordse woelmuis voor. Er zijn waarnemingen van deze soort bekend uit het Sneekermeergebied (NDFF). Voor deze soort van natte vegetaties is binnen het plangebied echter geen geschikt leefgebied aanwezig.

In de omgeving van het plangebied komt de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde Otter voor. In 2017 is direct ten zuiden van de A7, ter hoogte van het plangebied een Otter waargenomen (NDFF). Binnen het plangebied is echter geen geschikt leefgebied voor de Otter aanwezig, door het ontbreken van brede watergangen met oevers met een ruige begroeiing. Het is mogelijk dat er zwerfende dieren binnen het plangebied voorkomen, maar rust- en verblijfplaatsen worden niet verwacht. De Polderboschvaart is niet breed genoeg om aantrekkelijk te zijn als leefgebied van Otters. Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal geen leefgebied van de Otter worden verstoord.

Overige zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Aardmuis, Bosmuis, Egel, Haas, Konijn en Steenmarter (Melis 2012, NDFF). Provinciale Staten van Fryslân heeft vrijstelling van de Wnb verleend voor deze soorten bij projecten in het kader van ruimtelijk ontwikkeling.

In de ruime omgeving van het plangebied komt de Waterspitsmuis voor (Melis 2012, NDFF). Het plangebied is marginaal geschikt als leefgebied van de Waterspitsmuis. Op basis van ervaring (A&W) wordt de soort binnen het plangebied niet verwacht, maar de aanwezigheid van de soort kan niet volledig worden uitgesloten. Indien door uitvoering van de plannen leefgebied van de Waterspitsmuis wordt aangetast, ontstaat een conflict met de Wet natuurbescherming. Om dit te voorkomen adviseren wij om voor de zekerheid te onderzoeken of de Waterspitsmuis voorkomt binnen het plangebied.

Geen van de overige zoogdiersoorten die zijn beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet zijn vrijgesteld, wordt binnen het plangebied verwacht.

Om bovenstaande redenen zal door uitvoering van de geplande werkzaamheden geen conflict met de Wnb ontstaan ten aanzien van overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen).

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, NNN en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Door uitvoering van de plannen ontstaat geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming met betrekking tot Natura 2000-gebieden en de Ecologische hoofdstructuur. Wel is het plangebied direct naast een gebied gelegen dat door de provincie is aangewezen als Weidevogelkansgebied. Het is mogelijk dat door uitvoering van de plannen de kwaliteit van een gedeelte van dit Weidevogelkansgebied verslechtert. Daarnaast is het mogelijk dat door uitvoering van de plannen drempelwaarden voor stikstofdepositie overschreden worden. Over de mogelijke verslechtering van een gedeelte van het Weidevogelkansgebied en de mogelijke noodzaak tot het

uitvoeren van een stikstofdepositieberekening adviseren wij om in contact te treden met de provincie Fryslân.

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict ontstaan ten aanzien van andere vormen van gebiedsbescherming vastgelegd in provinciale verordeningen.

Soortbescherming

Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal mogelijk een conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming ten aanzien van de Groene glazenmaker, de Gestreepte waterroofkever en de Grote modderkruiper. Om te bepalen of dit het geval is, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd om te bepalen of deze beschermde soorten binnen het plangebied aanwezig zijn.

Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van overige beschermde soorten ontstaan, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten en het verstoren van eventueel aanwezige vliegroutes van vleermuizen wordt voorkomen. Maatregelen om het verstoren van broedvogels en van vliegroutes van vleermuizen te voorkomen worden beschreven in §4.4 en 4.5, respectievelijk. Tevens dient ten aanzien van vissen en amfibieën te worden voldaan aan de zorgplicht.

Literatuur

- Boer, E.P. de, E. van Hijum, C. Brochard & R. Bonne van Seijen. 2014. Libellenrijk Fryslân. Mei ljochtsjende wjukken oer it wetter. Bureau Faunax, Gorredijk.
- Heikoop, J.E. & Schut, J. 2010 Ecologisch onderzoek herinrichting verkeerknooppunt Joure. A&W-rapport 1319a. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Schut, J. 2010. Actualisatie van ecologisch veldonderzoek in verband met de herinrichting van knooppunt Joure. A&W-rapport 1811. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Schut, J. 2011. Rapportage visonderzoek Joure. Rapportagebrief met kenmerk 1817bjo/JS/v1.
- Melis, J. 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Melis, J. & M. Koopmans. 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen in Fryslân. Bornmeer, Gorredijk.

Websites

de Vlinderstichting
NDFF
RAVON